

Року 1928 в с. Ручках на полі біля р. Хоролу теж знайдено сіру мисочку, безперечно типу похоронних полів.

9. Влітку цього року вчителі с. Вовківців принесли до музею інтересний посуд. Форма його подібна до тикви; виготовлено його з грубої глини (без кругу), колір жовтуватий з чорними плямами. Низ шийки оздоблено 2 втисненими у глину смугами. Біля денця дві такі самі смуги. Вичеревок оздоблено рядом подовжених втиснутих смуг. З правого боку кожного ряду смуг розміщено по три спіралі. Розмір його:

Висота 19,5 см., найширший діам. 14 см., діаметр вінців 7 см., діам. денця 7 см.

Посуд цей був викопав селянин у землі (будував хату) в урочищі Коротушино, проти с. Вовківців, біля розкинутої на тому ж платі досить великої групи скітських могил. Разом із посудом викопано нижню людську щелепу та три шкляні намистини (блакітна з синенькими очками, темно-синя з білими қружалками, та блакітна з темно-синіми кружалками).

10. Крім зазначених речей до музею принесено кам'яну сокиру, знайдену в с. Линовому.

НЕКРОПОЛЬ КИЇВСЬКИЙ.

(Революційні могили).

Федір Сенгалевич.

Їх не так багато і вони не дуже давні. Певніше, вони не занотовані. Першу революційну могилу описано в «Україні», 1924 р., книжка III. І. І. Щитківський випадково знайшов на городі, де колись був старий Лук'янівський цвинтар—наприкінці Дорогожицької вулиці,—біля військових касарень, забутий надгробок. Лабрадорова колона з написом: «Івичевичі». Під цим надгробком поховані брати Івичевичі, що їх розстріляно 1871 року під час зборів підпільної революційної громади. І все. Більше могил жертв революції у Києві не описано. Згадується тільки в «Глобусі» 1928 року, кн. 8, про братерську могилу ополченців Воронізької дружини, що розстріляли їх та поховали коло воріт Косого Каноніру за два тижні до Лютиової революції. До цієї ж категорії революційних могил, що виросли перед 1917 роком, хіба ще можна прилучити могилу на Щекавицькому цвинтарі з таким написом:

«Здесь покояться прахъ и тѣло павшего отъ рукъ полицейского Подольского участка Василій Михайловичъ Лимаръ 1906 года». Яка це могила—виявити не пощастило, але харак-

тер напису дає право приєднати її до могил революційних. Вона загубилася в бідній частині цвинтарю, де лише дерев'яні надгробки, далеко від церкви, вбік до Юрковецького яру.

А далі революційні могили пізніших часів. Хронологічно своєю датою перша є на 2 Слобідці, за Русанівським мостом, на Новому цвинтарі могила з написом:

«Вечная память павшему борцу за свободу Александру Михайловичу Блюмер-Закотъко. Убит 1918 года 19 января.

Мир праху твоему, дорогой нам син»

Приблизно тою самою датою зазначено революційну могилу на одному дачному цвинтарі міста Києва, в Броварах. Тож на новому цвинтарі, геть за селом, є надписані могили:

«Вѣчная память И. Лысенко погибшему въ борьбѣ за идеи социализма.

16 января 1918 года».

І коло неї рядом братська могила без дати, де поховано багато революційних діячів. Напис український:

«Тут поховані товариши, що¹⁾ пали на революційних та гос. фронтах».

Закінчується цей список могил революціонерів, розкидалих по різних київських цвинтарях, могилою на новому Лукіянівському єврейському цвинтарі:

«А. Г. Лермонтову-Лернеру

ск. 13. I—24, на 22 году жизни, безвременно отдавшему свою жизнь за светлое будущее коммунизма».

Над усіма цими могилами надгробки мішаної символіки. Хрести—крім, звісно, Лернера—з деякими ознацями нової ідеології, пятикутна зірка, серп і молот. Помітно, що могили копано окремо від інших.

¹⁾ Слово не зовсім ясне.